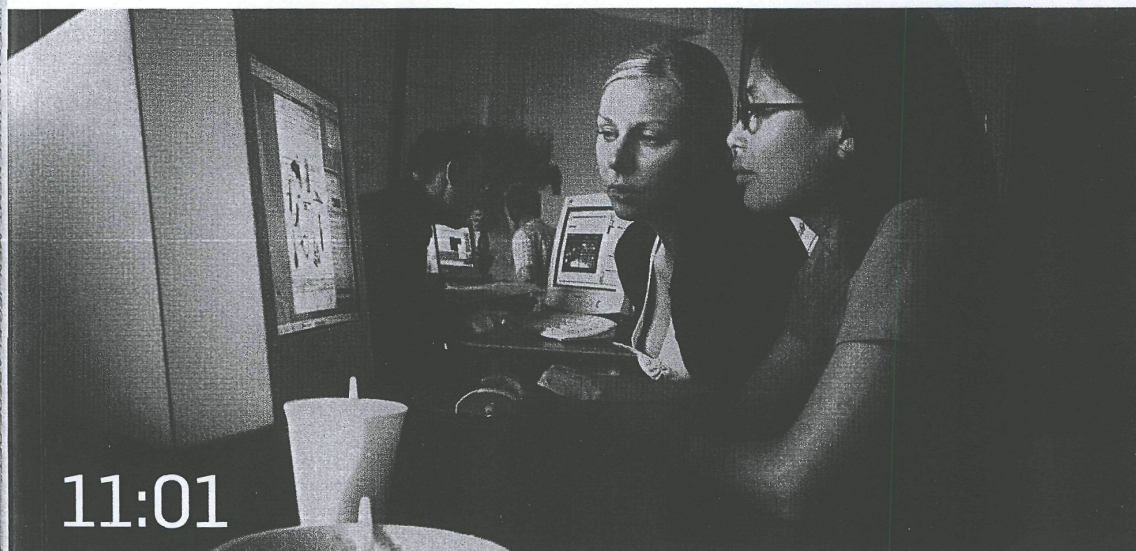

SFi⁺ DET NATIONALE
FORSKNINGSCENTER
FOR VELFÆRD

"DET VAR IKKE NEMT, MEN JEG KLAREDE DET!"

INTERVIEWUNDERSØGELSE MED ETNISCHE MINORITETSKVINDER
OM UDDANNELSE

11:01

ANIKA LIVERSAGE
VIBEKE JAKOBSEN
IDA RØDE HANSEN

"DET VAR IKKE NEMT, MEN JEG KLAREDE DET!" INTERVIEWUNDERSØGELSE
MED ETNISKE MINORITETSKVINDER OM UDDANNELSE

Afdelingsleder: Lisbeth Pedersen
Afdelingen for beskæftigelse og integration

Undersøgelsens følgegruppe:
Kræn Blume, Anvendt Kommunal Forskning
Helle Holt, SFI
Anna Karina Heiss Mathiassen, Ligestillingsafdelingen
Dorte Rivers, Ligestillingsafdelingen

ISSN: 1396-1810
ISBN: 978-87-7119-000-7

Layout: Hedda Bank
Forsidefoto: Kåre Viemose
Oplag: 600
Tryk: Rosendahls – Schultz Grafisk A/S

© 2011 SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd

SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd
Herluf Trolles Gade 11
1052 København K
Tlf. 33 48 08 00
sfi@sfi.dk
www.sfi.dk

SFI's publikationer kan frit citeres med tydelig angivelse af kilden.
Skrifter, der omtaler, anmelder, henviser til eller gengiver SFI's
publikationer, bedes sendt til centret.

INDHOLD

	FORORD	7
	RESUMÉ	9
1	INTRODUKTION OG METODE	15
	Interviewpersonerne	17
	Metode og tilgang til analysen	18
	Rapportens opbygning	20
2	FAMILIEBAGGRUND OG STØTTE TIL UDDANNELSE	23
	Arbejdsmigranternes døtre	23
	Flygtningefamilier: mere uddannelse og mere turbulens	28
	Social arv og uddannelsesmotivation	32
	Motivation – fortællinger om forældres betydninger	34
	Støtte over grænser	36

	Piger og uddannelse – ambivalens og begrænsninger	38
	Rammer for piger under uddannelse	39
	Informanternes strategier	41
	Kan kønede begrænsninger være produktive for uddannelse?	42
	Sammenfatning	46
3	FOLKESKOLE OG UNGDOMSUDDANNELSE	49
	Skoletiden – faglighed, forskellighed, fællesskab og fester	49
	Faglighed	50
	Sociale fællesskaber og forskelle	52
	Skoleskift – at være forskellige eller ens	54
	Ind på en ungdomsuddannelse	59
	Tiden på ungdomsuddannelse – slid og nye udfordringer	62
	Pædagoger om forløbet efter endt folkeskole	64
	Særlige udfordringer for sent ankomne kvinder	65
	Ung på uddannelse – alkohol og fester	67
	Sammenfatning	70
4	VALG AF STUDIERETNING	73
	Valg af uddannelsesretning – universitetsuddannede	73
	Valgproces og timing af studiestart	77
	Voksente ankomne på universitet	79
	Valg af uddannelsesretning – pædagog	82
	Voksente ankomne, der uddanner sig til pædagoger	86
	Sammenfatning	90
5	AT UDDANNE SIG PÅ HØJERE NIVEAU	93
	Universitetet – en krævende ny udfordring	93
	At studere på pædagogseminariet	98
	Studerende, der kommer til Danmark som voksne	100
	Familielivet under studietiden	105
	Bliver man nogensinde færdig?	109
	Sammenfatning	111

6	FÆRDIG MED STUDIET OG ERFARINGER MED AT FINDE JOB	113
	Netværk som bro til job	115
	To-kulturel baggrund – en fordel ved nogle ansættelser	117
	Når det er svært at finde job	118
	Hvem er man egentlig blevet til?	120
	Voksent ankomne med særlige udfordringer	121
	Familieliv – ikke et alternativ til arbejde	123
	Uddannelsens betydning for etniske minoritetskvindes beskæftigelsesniveau	124
	Uddannelse, arbejde og borger i Danmark?	128
	Sammenfatning	132
	BILAGSTABELLER	135
	LITTERATUR	143
	SFI-RAPPORTER SIDEN 2010	153

"DET VAR IKKE NEMT, MEN JEG KLAREDE DET"

INTERVIEWUNDERSØGELSE MED ETNISKE MINORITETSKVINDER OM UDDANNELSE

I denne rapport fortæller 25 kvinder med etnisk minoritetsbaggrund om deres vej gennem det danske uddannelsessystem. Deres historier er vidt forskellige. Fælles for alle kvinderne er dog, at de ser uddannelsen som vejen til et arbejde.

Interviewene viser, at kvinderne har mødt både glæder og udfordringer under deres uddannelse. De fortæller om stor opbakning hjemmefra, om inspirerende lærere, om at finde netværk af ligesindede på uddannelserne – men også om ensomhed, hårdt arbejde og vanskeligheder med at balancere krav fra familie og uddannelse.

Flere af kvinderne er de første i deres familie, der tager en uddannelse. De har derfor også skullet tilegne sig en historisk og sproglig baggrundsviden, de ikke havde med hjemmefra.

Undersøgelsen er bestilt af Ligestillingsafdelingen under Minister for ligestilling og er finansieret af satspuljemidler.